

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 242/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2004 po prejednaní sťažností V. P., bytom B., a Ing. M. I., bytom I., zastúpených advokátom JUDr. T. B., Advokátska kancelária, P. B., ktorými namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline vo veci sp. zn. 3 T 9/00, a takto

r o z h o d o l :

Základné právo V. P. a Ing. M. I. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 9/00 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 8. októbra 2003 č. k. II. ÚS 242/02-24 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. P. a Ing. M. I. (ďalej aj „sťažovatelia“) v časti, v ktorej namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) vo veci sp. zn. 3 T 9/00 v súvislosti s rozhodovaním o obžalobe na nich ako spoluobžalovaných (ďalej len „konanie o obžalobe“).

2. V časti, v ktorej sťažovatelia namietali porušenie základného práva, uviedli, že po prietáhoch v prípravnom konaní bola 30. marca 2001 krajskému súdu podaná obžaloba. Krajský súd nariadil prvé hlavné pojednávanie až na 10. - 14. september 2001. Termín hlavného pojednávania v tieto dni však bol zrušený, pojednávanie bolo odročené na 2. - 5. október 2001, a to z toho dôvodu, že jeden z členov senátu sa mal zúčastniť snemu Zväzu protifašistických bojovníkov. Ani toto pojednávanie sa však nekonalo. Ďalší termín pojednávania bol nariadený na 7., 8., 28., 29. a 30. november 2001, keď skutočne bolo hlavné pojednávanie vykonané, boli vypočutí utajení svedkovia a vzhľadom na to, že sa nedostavili všetci predvolaní svedkovia, bolo hlavné pojednávanie odročené. Po predvolaní svedkov bolo hlavné pojednávanie nariadené na 7. a 8. marec 2002. Ani toto hlavné pojednávanie sa nekonalo, pretože jedna členka senátu odišla na kúpeľnú liečbu. Nový termín hlavného pojednávania bol nariadený na 14., 15. a 17. máj 2002. Hlavné pojednávania neboli dôsledne pripravené. Skutočnosť, pre ktoré bolo odročené hlavné pojednávanie, sťažovatelia nezavinili a je nemysliteľné, aby bola účasť člena senátu

na sneme Zväzu protifašistických bojovníkov, ako aj kúpeľná liečba členky senátu zákonným dôvodom na ďalší pobyt vo väzbe.

Čo sa týka obžaloby pre skutok v P., aj táto je založená podľa sťažovateľov prakticky na výpovedi jediného svedka (svedka č. 1), ktorý už bol vypočutý na hlavnom pojednávaní 30. novembra 2001. Tento svedok vypovedal chaoticky, na všetky dôležité otázky odmietol odpovedať s odôvodnením, že môže dôjsť k prezradeniu jeho totožnosti, a čo je najdôležitejšie, na priamu otázku obhajoby uviedol, že podstatná časť jeho výpovede je založená na domnienkach. Nikto, ani tento svedok sťažovateľov v P. kritického dňa nevidel, a teda nikto ich neusvedčuje. Naopak, sťažovateľ V. P. predložil pokladničné doklady, z ktorých je evidentné, že v čase spáchania skutku sa na mieste činu nenachádzal.

Všetky tieto skutočnosti potvrdzujú zdĺhavý postup orgánov činných v trestnom konaní pri rozhodovaní. Súdny majú povinnosť organizovať prácu tak, aby boli trestné veci prejednávané čo najrýchlejšie a v súlade so zákonom. Nedôslednosť v postupe orgánov činných v trestnom konaní nemôže ísť na úkor sťažovateľov. Dôkazom priet'ahov v konaní a nerešpektovania zásady prejednávať väzobné veci čo najrýchlejšie je okrem skutočností uvádzaných v sťažnostiach z 2. mája 2002 aj to, že hoci bolo 19. - 21. júna 2002 vykonané hlavné pojednávanie na krajskom súde, toto bolo znova odročené až na 11. - 13. september 2002.

Skutkovo už sťažovatelia pôvodné sťažnosti nedoplnili.

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd okrem vyslovenia porušenia základného práva priznal každému z nich aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 000 Sk.

3. Predseda krajského súdu predložil vyjadrenie predsedníčky senátu JUDr. E. K. z 8. októbra 2003, v ktorom sa uvádza:

„Trestná vec vedená na Krajskom súde v Žiline, sp. zn. 3 T 9/00 je náročná vzhľadom na rozsah veci a jej zložitost', keď spis obsahuje 3.559 strán – do podania

obžaloby v oboch spojených veciach, vo veci je trestne stíhaných 10 obžalovaných pre závažnú trestnú činnosť, ide o tri trestné činy lúpeže podľa § 234 ods. 1, 2 písm. a), b), ods. 3 Tr. zák. Podľa môjho názoru, ako predsedníčky senátu, v predmetnej veci rýchlosť a účinnosť konania je podmienená objektívnym charakterom veci. Je pravdou, že pojednávanie trvá dlho, ale len z dôvodu zložitosti pojednávanej veci. Prietáhy v konaní nevidím ani vo vypracovávaní rozhodnutí v predmetnej veci, keď všetky boli vypracované v lehote stanovenej zákonom.

Krajský súd v Trenčíne doručil dňa 10. 5. 2001 Krajskému súdu Žilina spis týkajúci sa trestnej veci obžalovaného M. K. a spol. – jedným z obžalovaných je aj J. D. - pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. a), b), ods. 3 Tr. zák. a iné. Predmetná trestná vec Krajského súdu Trenčín, sp. zn. 1 T 12/01 bola tomuto súdu odňatá uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn. Ndt 42/2001 z 25. 4. 2001 a prikázaná na prejednanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Žiline na spoločné konanie. Ďalej táto vec bola na Krajskom súde v Žiline vedená pod sp. zn. 3 T 7/01. Bolo tomu tak z dôvodu, že Krajský súd v Žiline už konal na hlavnom pojednávaní v trestnej veci obžalovaného M. K. a spol., vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 3 T 9/00 pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. a), b), ods. 3 Tr. zák. a iné a vzhľadom na prípadné možné posúdenie skutkov týkajúcich sa obžalovaných M. K., K. Ž. a Mgr. M. Ž. ako pokračovacieho trestného činu lúpeže bolo potrebné spojenie oboch trestných vecí.

Po termíne 10. 5. 2001, kedy spis týkajúci sa aj obžalovaného J. D. došiel na Krajský súd Žilina, v oboch trestných veciach vedených na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 3 T 9/00 a 3 T 7/01 bol dňa 14. augusta 2001 vytýčený termín hlavného pojednávania na 10. – 14. septembra 2001.

V súvislosti s vytýčením termínu hlavného pojednávania poznamenávam, že v trestnej veci Krajského súdu Žilina 3 T 7/01 vystupuje 6 obžalovaných z dvoch trestných činov lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. a), b), ods. 3 Tr. zák., ktorý spis po obžalobu má 1.200 strán, takže určitý čas bol potrebný aj na jeho naštudovanie, nehľadiac na to, že v mesiacoch máj – jún 2001 som mala už vytýčené ďalšie termíny pojednávania v iných trestných veciach, v mesiaci jún – júl som čerpala 3 týždne dovolenky, dovolenku čerpali aj prísediaci a sudkyňa, ako aj obhajcovia, ktorých v tom čase v predmetnej veci vystupovalo šesť.

Termín hlavného pojednávania určený na 10. – 14. 9. 2001 musel byť odročený pre neprítomnosť prísediaceho J. Š., ktorý napokon súdu oznámil, že sa vzdáva funkcie prísediaceho, z ktorého dôvodu došlo aj k zmene v zložení senátu. Ďalšie hlavné pojednávanie bolo vytýčené v dňoch 2. – 5. 10. 2001, ale muselo byť 2. 10. 2001 pre viaceré procesné prekážky odročené – neprítomný bol jeden z obžalovaných, D. M., obžalovaný M. K. si zvolil iného obhajcu, ktorý nemal doručení obžalobu KP Trenčín a teda nebola zachovaná lehota na prípravu, o tejto skutočnosti však súd pred týmto termínom nemal vedomosť, okrem toho na hlavnom pojednávaní dňa 2. 10. 2001 požiadal obhajca obžalovaných Ing. I. a P., JUDr. B., o prepustenie obžalovaných z väzby na slobodu, ktorá žiadosť bola zamietnutá, obžalovaní v lehote proti tomuto uzneseniu sťažnosť nepodali. Dňa 2. 10. 2001 došlo k spojeniu oboch trestných vecí vedených na Krajskom súde Žilina pod sp. zn. 3 T 9/00 a 3 T 7/01.

Nový termín hlavného pojednávania bol určený na hlavnom pojednávaní 2. 10. 2001 na termín 7. – 9. novembra 2001 a 28. – 30. novembra 2001 v záujme zosúladenia termínov s prípadnými kolíziami zo strany obhajcov, ktorých je šesť. Hlavné pojednávania v uvedených dňoch sa aj uskutočnili.

Na hlavnom pojednávaní 30. 11. 2001 boli zamietnuté žiadosti obžalovaných M. K., Mgr. M. Ž., J. D., Ing. M. I. a V. P. o prepustenie z väzby, rozhodnutie bolo vypracované 5. 12. 2001 a zároveň doručené účastníkom konania a spis po podaní sťažností obžalovanými bol predložený Najvyššiemu súdu SR Bratislava dňa 17. 12. 2001 spolu s návrhom predsedníčky senátu na predĺženie lehoty trvania väzby u obžalovaných. Spis sa vrátil na Krajský súd Žilina z Najvyššieho súdu SR dňa 7. 1. 2002.

Upozorňujem, že v období od septembra 2001 – do konca decembra 2001 okrem predmetnej veci som ako predsedníčka senátu pojednávala ďalšie väzobné i neväzobné veci...“

Vo veci obžalovaných Ing. M. I. a V. P. vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 3 T 9/00 predsedníčka senátu dodala:

„Potom, ako spis sa vrátil na Krajský súd Žilina 7. 1. 2002, predsedníčka senátu vytýčila znovu termín hlavného pojednávania dňa 9. 1. 2002 na 28. – 31. januára 2002, ktoré sa aj uskutočnilo.

Na pojednávaní 31. 1. 2002 podali obžalovaní K., Mgr. Ž., Ž., Ing. I., P. a D. žiadosti o prepustenie z väzby, spis bol predložený 13. 2. 2002 so sťažnosťami obžalovaných na Najvyšší súd SR a na Krajský súd v Žiline sa vrátil 25. 2. 2002.

Ešte pri odročení hlavného pojednávania dňa 31. 1. 2002 bol určený nový termín hlavného pojednávania na 7. – 8. marca 2002. Tento termín hlavného pojednávania musel byť odročený z dôvodu práceneschopnosti obhajcu JUDr. D., ktorý ospravedlnenie doručil súdu až 6. 3. 2002, teda deň pred začiatkom hlavného pojednávania.

Dňa 7. 3. 2002 podal obžalovaný Ing. M. I. žiadosť o prepustenie z väzby, ktorá mu bola na neverejnom zasadnutí 15. 4. 2002 zamietnutá, rozhodnutie bolo vypracované 16. 4. 2002, doručované 17. 4. 2002, sťažnosť proti uzneseniu si obžalovaný nepodal.

Následne bola dlhodobo práceneschopná sudkyňa JUDr. Z. J. v čase od 11. 3. do 25. 4. 2002, členka senátu. Podotýkam, že nešlo o kúpeľnú liečbu, ale dlhodobú práceneschopnosť. Nahradiť v tomto štádiu konania iným sudcom by znamenalo hlavné pojednávanie vykonať znovu, opakovať už vykonané dôkazy. 23. 4. 2002 po telefonickom rozhovore s JUDr. J., ktorá oznámila ukončenie PN, predsedníčka senátu vytýčila termín hlavného pojednávania v dňoch 14. – 17. mája 2002, ktorý termín musel byť zrušený, keď obhajca JUDr. D. až dňa 13. mája 2002, teda deň pred začatím hlavného pojednávania, oznámil kolíziu s pojednávaním na Krajskom súde v Bratislave, sp. zn. 1 T 11/01, ktorý termín zobral na vedomie už 18. 3. 2002 a hoci termín hlavného pojednávania v predmetnej veci mu bol doručený 24. 4. 2002 neúčast' ospravedlnil až 13. 5. 2002, teda deň pred začatím hlavného pojednávania a obžalovaný Mgr. Ž. nesúhlasil so substitúciou a súd bez toho, aby túto situáciu zaviniel, nemohol vykonať hlavné pojednávanie. Pri odročení hlavného pojednávania 14. 5. 2002 predsedníčka senátu určila nový termín hlavného pojednávania v dňoch 24. – 28. júna 2002, tento dlhší termín určila z dôvodu, že zároveň podala na Najvyšší súd SR návrh na predĺženie lehoty trvania väzby u obžalovaných. Spis bol predložený Najvyššiemu súdu SR dňa 16. 5. 2002 na Krajský súd Žilina sa vrátil 5. 6. 2002. Následne predsedníčka senátu už stanovený termín hlavného

pojednávania v dňoch 24. – 28. júna 2002 z technických príčin presunula na skorší termín 19. – 21. júna 2002, ktoré bolo aj vykonané.

Na hlavnom pojednávaní 21. júna 2002 boli zamietnuté žiadosti obžalovaných Ing. M. I., J. D. a V. P. o prepustenie z väzby a spis bol predložený Najvyššiemu súdu SR, ktorý rozhodol 19. 8. 2002 a spis sa vrátil na Krajský súd Žilina 23. 8. 2002. Ešte pri odročení hlavného pojednávania 21. 6. 2002, bol určený nový termín hlavného pojednávania na 11. – 13. 9. 2002, keď pri čerpaní dovoleník senátom a obhajcami, skorší termín sa stanoviť nepodarilo.

Po vykonanom dokazovaní na hlavnom pojednávaní v dňoch 11. – 13. septembra 2002 termín hlavného pojednávania bol odročený na dni 11. – 13. novembra 2002, tu treba zdôrazniť, že na hlavnom pojednávaní dňa 11. – 13. septembra 2002, bolo vykonané prakticky celé dokazovanie, prečítaný bol celý spisový materiál a hlavné pojednávanie bolo odročené z dôvodu, že obžalovaní trvali na osobnom výsluchu niektorých svedkov. Spis bol opätovne predložený Najvyššiemu súdu SR pri zamietnutí žiadosti obžalovaných o prepustenie z väzby a z podnetu ich sťažností. Najvyšší súd SR Bratislava, ktorý vo veci rozhodol 17. 10. 2002, prepustil obžalovaných M. K., Mgr. M. Ž., K. Ž., Ing. M. I., V. P. a J. D. z väzby na slobodu a spis sa vrátil na Krajský súd Žilina 30. 10. 2002.

Na termín hlavného pojednávania 11. novembra 2002 sa nedostavili šiesti obžalovaní, medzi nimi i obžalovaní Ing. I. a P. z dôvodu práceneschopnosti. Nový termín hlavného pojednávania je určený na 24. – 25. februára 2003.

... Hlavné pojednávanie určené na 24. – 25. 2. 2003 sa pre procesnú prekážku neuskutočnilo – neprítomní boli obžalovaní V. P. a K. Ž. z dôvodu práceneschopnosti. Na hlavnom pojednávaní 24. 2. 2003 obžalovaný M. K. vzniesol námietku zaujatosti voči senátu Krajského súdu v Žiline a spis bol predložený Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie, ďalší termín bol určený na 7. – 8. 4. 2003, z technických príčin tento termín bol zmenený na 12. – 13. mája 2003. Hlavné pojednávanie v týchto dňoch sa neuskutočnilo z dôvodu neprítomnosti obžalovaného K. Ž., pre práceneschopnosť. Ďalší termín hlavného pojednávania určený na 30. 6. a 1. 7. 2003 sa znovu neuskutočnil pre procesnú prekážku – neprítomnosť obžalovaného K. Ž., nový termín bol určený na 29. – 30. 9. 2003. Pokiaľ obžalovaný K. Ž. ospravedlňoval neprítomnosť na hlavnom pojednávaní z dôvodu

práceschopnosti, zároveň trval na tom, aby hlavné pojednávanie bolo vykonané v jeho prítomnosti.

Obžalovaný K. Ž. bol dňa 12. 9. 2003 uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3 T 9/00, vzatý do väzby z dôvodov § 67 ods. 3 písm. a) Tr. por. Napriek tejto skutočnosti hlavné pojednávanie určené na dni 29. – 30. 9. 2003 sa neuskutočnilo z dôvodu práceschopnosti obžalovaného J. D., jedného zo sťažovateľov, nový termín bol určený na 11. a 18. novembra 2003. Hlavné pojednávanie sa znovu nekonalo pre procesnú prekážku – práceschopnosť obžalovaných M. K. a J. D. Nový termín hlavného pojednávania súd stanovil na dni 20. 1., 27. 1., 3. 2., 10. 2. 2004.

... Ako vyplýva z vyššie uvedeného, potom, ako obžalovaní boli prepustení z väzby na slobodu 17. 10. 2002, ani jeden z vytýčených termínov hlavného pojednávania sa neuskutočnil a to bez zavinenia súdu, ale len z dôvodu neprítomnosti toho - ktorého z obžalovaných, ktorí ospravedlnili neúčast pre práceschopnosť.

Od podania obžaloby až doposiaľ neexistuje žiadne obdobie nečinnosti súdu v predmetnej veci a čas, po ktorý súd nemohol vo veci konať, ako je podrobne rozvedené vyššie, bol len pre výskyt procesných prekážok.“

4. Krajský súd predložil 29. marca 2004 procesné stanovisko k sťažnostiam a takto doplnil niektoré údaje o priebehu konania. Krajský súd uviedol:

„1. Právna skutková zložitost' trestnej veci sťažovateľov

Ide o vec, ktorá je zložitá vzhľadom na rozsah spisu (3 559 strán), vo veci je 10 obžalovaných, pričom je niekedy problém zabezpečiť účasť na hlavnom pojednávaní všetkých obžalovaných (ospravedlnenia a žiadosti o odročenie z dôvodu práceschopnosti) a taktiež sa jedná o závažnú trestnú činnosť (trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, 2 písm. a), b), ods. 3 Tr. zák.).

2. Postup krajského súdu od podania obžaloby až doposiaľ s osobitným zreteľom na obdobia nečinnosti súdu a čas, po ktorý súd nemohol konať vo veci samej pre výskyt procesných prekážok

Postup súdu od podania obžaloby je presne popísaný vo vyjadrení predsedníčky senátu, ktoré sme Vám zaslali listom č. Spr 1048/03 zo dňa 10. 12. 2003. Uvedené vyjadrenie dopĺňujeme o úkony od 11. 12. 2003 doteraz:

- *dňa 24. 11. 2003 spis bol predložený s návrhom na predĺženie lehoty trvania väzby u obžalovaného Ž. Najvyššiemu súdu SR,*
- *dňa 18. 12. 2003 spis sa vrátil na Krajský súd v Žiline,*
- *hlavné pojednávanie dňa 20. 1. 2004 bolo vykonané,*
- *na hlavnom pojednávaní dňa 20. 1. 2004 bola zamietnutá žiadosť obžalovaného K. Ž. o prepustenie z väzby, rozhodnutie napísané dňa 27. 1. 2004,*
- *hlavné pojednávanie dňa 27. 1. 2004 sa pre neprítomnosť svedkov neuskutočnilo,*
- *dňa 3. 2. 2004 sa hlavné pojednávanie taktiež neuskutočnilo, ale pre neprítomnosť obhajcu JUDr. A. z dôvodu práceneschopnosti,*
- *dňa 3. 2. 2004 bol ustanovený náhradný obhajca JUDr. R.,*
- *dňa 3. 2. 2004 bol určený ďalší termín konania hlavného pojednávania, a to na deň 24. 2. 2004,*
- *dňa 10. 2. 2004 sa hlavné pojednávanie vykonalo a bolo odročené na vyhlásenie rozsudku na deň 17. 2. 2004,*
- *dňa 17. 2. 2004 bol vo veci vyhlásený rozsudok,*
- *na predĺženie lehoty trvania väzby u obžalovaného K. Ž. bol spis dňa 24. 2. 2004 predložený Najvyššiemu súdu SR,*
- *z Najvyššieho súdu SR sa spis vrátil dňa 19. 3. 2004,*
- *v súčasnom štádiu sa vyhotovuje rozsudok.*

Procesné dôvody nekonania:

Vec obžalovaných Ing. M. I. a V. P. došla na Krajský súd v Žiline dňa 10. 5. 2001. Po naštudovaní spisového materiálu (1 200 strán) bol vo veci stanovený termín hlavného pojednávania na 10. – 14. septembra 2001. Tento termín nemohol byť stanovený skôr

z dôvodu spomínaného naštudovania spisu, ako i v mesiacoch júl a august bolo dovolenkové obdobie (predsedníčka senátu v tom čase čerpala 3 týždne dovolenky).

Súd hlavné pojednávania odročoval z dôvodu neprítomnosti prísediacich, vzdania sa funkcie prísediaceho, z ktorého dôvodu museli byť celé dokazovania vykonané od začiatku (vykonávanie dôkazov – teda predovšetkým hlavné pojednávania - sa musia uskutočniť v zložení toho istého senátu), z dôvodu práceneschopnosti členky senátu, oznámenie na pojednávaní voľby nového obhajcu, ktorému nebola doručená obžaloba a teda nebola zachovaná 5-dňová lehota na prípravu, žiadosti obhajcov o odročenie, nakoľko u nich došlo ku kolízii s inými pojednávaniami (JUDr. D. na hlavné pojednávanie stanovené na 14. – 17. 5. 2002 oznámil kolíziu s pojednávaním na KS v Bratislave, ktorý termín zobral na vedomie už 18. 3. 2002 a hoci termín hlavného pojednávania vo veci KS Žilina mu bol doručený 24. 4. 2002 neúčast' ospravedlnil až 13. 5. 2002), práceneschopnosť obhajcu JUDr. D. (ide o prípady nutnej obhajoby), opakované a časté žiadosti obžalovaných o prepustenie z väzby, sťažnosti obžalovaných proti uzneseniam, ktorými bolo rozhodnuté o ich žiadostiach a nevyhnutné predloženie spisu NS SR, predkladanie spisu NS SR na rozhodnutie o predĺžení väzby, trvanie obžalovaných na osobnom výsluchu niektorých svedkov, práceneschopnosť obžalovaných (11. 11. 2002 sa nedostavili šiesti obžalovaní z dôvodu PN medzi nimi i obžalovaní Ing. I. a P., tiež na dni 24. - 25. 2. 2003 sa ospravedlnili Ing. I. a P. z dôvodu práceneschopnosti), prejednávanie a rozhodovanie ďalších trestných vecí.

3. Správanie sa sťažovateľov ako obžalovaných vrátane správania sa ich obhajcov

Obžalovaní neustálymi žiadosťami o prepustenie z väzby a následnými sťažnosťami proti uzneseniam predlžovali konanie. Po ich prepustení na slobodu (17. 10. 2002) ani jeden z termínov hlavného pojednávania sa neuskutočnil len z dôvodu neprítomnosti toho-ktorého z obžalovaných, ktorí ospravedlnili neúčast' pre práceneschopnosť (11. 11. 2002 sa nedostavili šiesti obžalovaní z dôvodu práceneschopnosti medzi nimi i obžalovaní Ing. I. a P., tiež na dni 24. - 25. 2. 2003 sa ospravedlnili Ing. I. a P. z dôvodu práceneschopnosti).

JUDr. B. od začiatku v prípade kolízie termínu na svoje zastupovanie splnomocnil iného obhajcu na hlavnom pojednávaní. Z dôvodu jeho neprítomnosti sa hlavné pojednávanie ani raz neodročilo.

V závere treba poukázať na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 165/02-59 z 18. februára 2004, ktorým bolo rozhodnuté, že základné právo J. D. (jedného z obžalovaných v predmetnej trestnej veci, ktorého zastupoval obhajca JUDr. T. B.) na osobnú slobodu a jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote porušené nebolo.“

5. Právny zástupca sťažovateľov k vyjadreniu predsedníčky senátu a k procesnému stanovisku krajského súdu zaujal 21. apríla 2004 stanovisko, podľa ktorého dôvody uvádzané v nich neospravedlňujú porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov a zotrval na návrhu vo veci samej.

6. Údaje uvádzané predsedníčkou senátu a v stanovisku krajského súdu sú potvrdené obsahom spisu krajského súdu sp. zn. 3 T 9/00.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažností oboch sťažovateľov dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv.

II.

Na základe písomných vyjadrení a stanovísk účastníkov konania, údajov zo spisu krajského súdu sp. zn. 3 T 9/00 ústavný súd zistil tieto právne významné skutočnosti a doterajší priebeh a stav konania krajského súdu o obžalobe:

1. Na sťažovateľov a ďalších troch obžalovaných (K., Ž., Ž.) podal 30. marca 2001 Krajský prokurátor v Trenčíne obžalobu Krajskému súdu Trenčín pre trestný čin lúpeže

podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. a) a b) a ods. 3 Trestného zákona (ďalej aj „TZ“) a pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1 a 2 písm. a) a b) TZ, ktorých sa títo mali dopustiť vykonaním dvoch ozbrojených prepádov peňažných transportov skutkami uvedenými v obžalobe.

Trestná vec bola uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 25. apríla 2001 sp. zn. Ndt 42/2001 prikázaná na prejednanie a rozhodnutie krajskému súdu. Krajský súd, ktorému bola vec z tohto dôvodu postúpená 10. mája 2001 a zapísaná pod sp. zn. 3 T 7/01, ju na hlavnom pojednávaní 2. októbra 2001 spojil s inou trestnou vecou (sp. zn. 3 T 9/00) vedenou proti obžalovanému K. a ďalším šiestim páchatel'om pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) a ods. 3 TZ na spoločné konanie. Trestná vec sťažovateľ'ov je v dôsledku tohto spojenia na spoločné konanie vedená pod sp. zn. 3 T 9/00, v ktorej bolo 10 obžalovaných.

2. Hlavné pojednávanie nariadené na 10. až 14. september 2001 bolo z dôvodu prekážok na strane krajského súdu (neprítomnosť prísediaceho J. Š., ktorý sa vzápätí vzdal funkcie prísediaceho, a tak došlo aj k zmene v zložení senátu) odročené na 2. až 5. október 2001. Toto hlavné pojednávanie, na ktorom došlo k rozhodnutiu o spojení trestných vecí na spoločné konanie, bolo odročené pre neprítomnosť jedného z obhajcov a obžalovaného na 7. až 9. november 2001 a 28. až 30. november 2001.

Tieto hlavné pojednávania boli vykonané v súlade s Trestným poriadkom. Po prednesení obžalôb zo spojených trestných vecí a vyjadrení zástupcov poškodených strán boli vypočutí obžalovaní, vypovedal svedok P. Ch. a vykonal sa výsluch utajeného a chráneného svedka a krajský súd 30. novembra 2001 uznesením zamietol žiadosti obžalovaných o prepustenie z väzby na slobodu. Dňa 17. decembra 2001 predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o ich sťažnostiach, ktoré podali proti jeho uzneseniu. Spis sa krajskému súdu vrátil 7. januára 2002.

Hlavné pojednávanie nariadené na 28. až 31. január 2002 bolo po výsluchu 15 svedkov odročené na 7. až 8. marec 2002 za účelom predvolania ďalších 19 svedkov.

Krajský súd zároveň uznesením zamietol žiadosti obžalovaných o prepustenie z väzby na slobodu, ktoré podali počas hlavného pojednávania. Dotknutí obžalovaní podali sťažnosti proti tomuto uzneseniu krajského súdu z 30. januára 2002 a z tohto dôvodu bol spis opätovne predložený najvyššiemu súdu, ktorý o nich rozhodol 18. februára 2002.

Hlavné pojednávanie nariadené na 7. až 8. marec 2002 bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti obhajcu spoluobžalovaného. Od 11. marca do 25. apríla 2002 bola práceneschopná sudkyňa - členka senátu. Predsedníčka senátu nariadila hlavné pojednávanie na 14. až 17. máj 2002, ktoré však z dôvodu oznámenia jedného z obhajcov spoluobžalovaných o jeho kolízii s hlavným pojednávaním v Bratislave bolo preročené na 19. až 21. jún 2002. Zároveň predsedníčka senátu podala najvyššiemu súdu návrh na predĺženie lehoty trvania väzby u obžalovaných vrátane sťažovateľov. Najvyšší súd o tomto návrhu rozhodol 27. mája 2002 napadnutým uznesením.

Hlavné pojednávanie nariadené na 19. až 21. jún 2002 bolo po výsluchu 18 svedkov a vykonaní listinných dôkazov a po zamietnutí žiadostí obžalovaných o prepustenie z väzby na slobodu odročené na 11. až 13. september 2002. Najvyšší súd o nich rozhodol 19. augusta 2002 a 23. augusta 2002 spis vrátil krajskému súdu.

Hlavné pojednávanie nariadené na 11. až 13. september 2002 bolo po výsluchu troch svedkov, dvoch súdnych znalcov, vykonaní listinných dôkazov a prečítaní výpovedí svedkov (okrem tých, u ktorých spoluobžalovaní sťažovateľov trvali na ich vypočutí na hlavnom pojednávaní) odročené na 11. až 13. november 2002. Krajský súd zároveň uznesením rozhodol o žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu, proti ktorému bola podaná sťažnosť. Spis bol z tohto dôvodu predložený najvyššiemu súdu, ktorý o ich sťažnostiach rozhodol uznesením zo 17. októbra 2002 a v nadväznosti na jeho právoplatnosť nariadil ich prepustenie z väzby na slobodu. Počas ďalšieho trvania konania o obžalobe boli obaja sťažovatelia už na slobode.

Hlavné pojednávanie nariadené na 11. až 13. november 2002 bolo z dôvodu neprítomnosti šiestich obžalovaných vrátane sťažovateľov odročené na neurčito.

Hlavné pojednávanie nariadené na 24. február 2003, ktorého sa nezúčastnil obhajca, sťažovateľ P. a ďalší obžalovaný, bolo odročené pôvodne na 7. a 8. apríl 2003 a neskôr na 12. a 13. máj 2003, pretože spis bolo potrebné predložiť najvyššiemu súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti jedného zo spoluobžalovaných. Zo zápisnice z odročeného hlavného pojednávania z 24. februára 2003 vyplýva, že sťažovateľ nesúhlasil s tým, aby jeho neprítomný obhajca bol na hlavnom pojednávaní zastúpený na základe substitučného plnomocenstva.

Od odročeného hlavného pojednávania bol najvyššiemu súdu opakovane predložený spis na rozhodnutie o námietke zaujatosti a sťažnosti jedného z obžalovaných. Najvyšší súd rozhodol 29. mája 2003 tak, že vec krajskému súdu neodňal; krajský súd v dôsledku toho mohol vo veci znova konať od 6. júna 2003, keď mu bol spis vrátený. Z tohto dôvodu bolo hlavné pojednávanie nariadené na 12. a 13. máj 2003 odročené na 30. jún 2003 a 1. júl 2003.

Hlavné pojednávanie nariadené na 30. jún 2003 a 1. júl 2003 bolo odročené z dôvodu neprítomnosti jedného z obžalovaných K. Ž.. Nový termín hlavného pojednávania bol nariadený na 29. až 30. september 2003. Medzitým krajský súd 19. augusta 2003 vydal príkaz na zatknutie tohto obžalovaného (Ž.), ktorý bol orgánmi polície realizovaný 12. septembra 2003.

Hlavné pojednávania nariadené na 29. až 30. september 2003 a potom na 11. a 18. november 2003 boli odročené z dôvodu neprítomnosti dvoch obžalovaných. Na hlavnom pojednávaní 18. novembra 2003 bola uznesením zamietnutá žiadosť obžalovaného K. Ž. o prepustenie z väzby na slobodu a na základe jeho sťažnosti bol spis krajského súdu až do 18. decembra 2003 na najvyššom súde.

Na hlavnom pojednávaní 20. januára 2004 bola zamietnutá žiadosť obžalovaného K. Ž. o prepustenie z väzby. Hlavné pojednávanie nariadené na 27. januára 2004 sa pre neprítomnosť svedkov neuskutočnilo. Dňa 3. februára 2004 sa hlavné pojednávanie taktiež

neuskutočnilo pre neprítomnosť obhajcu JUDr. A. z dôvodu práceneschopnosti. Preto bol 3. februára 2004 ustanovený náhradný obhajca JUDr. R.. Hlavné pojednávanie nariadené na 10. február 2004 sa vykonalo a bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku na 17. február 2004. Rozsudok bol vyhlásený 17. februára 2004 a v súčasnosti sa vyhotovuje písomné znenie rozsudku.

III.

Sťažovatelia trvali na tom (potvrďuje to aj vyjadrenie z 21. apríla 2004), že krajský súd z hľadiska práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietahov (...)“, resp. práva na to, „aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (...)“, zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, neorganizoval svoj postup tak, ako to vyžadujú a zaručujú tieto články.

Stabilizovaná a početná judikatúra ústavného súdu prijala záver, podľa ktorého otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. právo na prejednanie veci v primeranej lehote, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu.

Ústavný súd skúmal tvrdené porušenie týchto práv sťažovateľov len v konaní pred krajským súdom. Pri celkovom hodnotení tejto dĺžky konania ústavný súd však prihliadal aj na to, že konanie v tejto trestnej veci sa voči sťažovateľom začalo vznesením obvinenia v júni 1999 (II. ÚS 55/98).

1. Vec sp. zn. 3 T 9/00 je podľa názoru ústavného súdu skutkovo aj právne zložitá. Skutková zložitosť vyplýva predovšetkým z toho, že v konaní pred krajským súdom sa spojili dve závažné trestné veci, v ktorých bolo obžalovaných desať osôb zo skutkov, ktoré boli zložito štrukturované a vyžadovali rozsiahle dokazovanie. Tomu zodpovedal aj počet

dôkazov, ktoré sa museli vykonať, predovšetkým výsluchy svedkov. Skutková komplikovanosť veci sa prejavila aj v tom, že k odročovaniu hlavných pojednávanií dochádzalo z objektívnych dôvodov na strane obžalovaných vrátane aj sťažovateľov, prípadne ich obhajcov.

Právnu zložitnosť veci ústavný súd vidí v právnej kvalifikácii skutkov, z ktorých boli aj sťažovatelia obžalovaní. Vo všetkých prípadoch ide o kvalifikované skutkové podstaty a napokon právnu zložitnosť potvrdzuje aj to, že vec sťažovateľov je prejednávaná v prvom stupni krajským súdom.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov počas konania pred krajským súdom, ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné hodnotiť ich správanie vrátane správania ich obhajcu ako také, ktoré podstatnejšie prispelo k predlžovaniu alebo spomaleniu postupu krajského súdu napriek tomu, že v jednom prípade bolo hlavné pojednávanie odročované z dôvodov ich neprítomnosti. Tento záver nie je spochybnený ani tým, že počas väzby podávali žiadosti a sťažnosti, ktoré prirodzene predlžovali konanie, pretože išlo o uplatnenie ich práv podľa Trestného poriadku.

3. Postup krajského súdu bol v trestnej veci sťažovateľov primerane plynulý a krajský súd vykonával úkony priebežne podľa procesných situácií (zmarené hlavné pojednávania, námietky zaujatosti, vydanie príkazu na zatknutie) a žiadostí obžalovaných. Na procesné prekážky, ktoré vznikali po nariadení hlavných pojednávanií, krajský súd reagoval zásadne odročovaním hlavných pojednávanií na konkrétne termíny, zabezpečoval dôkazy, ako aj prítomnosť potrebných osôb. Ústavný súd je názoru, že v postupe krajského súdu sa nevyskytli žiadne neefektívne úkony alebo nečinnosť, ktoré by bolo možné označiť za zbytočné prietahy. Ojedinelé odročenie z dôvodov práceneschopnosti sudkyne alebo neprítomnosť prísediaceho člena senátu 10. septembra 2001 možno hodnotiť rovnako ako neprítomnosť sťažovateľov na hlavnom pojednávaní, resp. jeden z nich nebol prítomný na dvoch pojednávaniach, t. j. ako také odročenie, ktoré podstatnejším spôsobom neovplyvnilo dĺžku konania a jeho priebeh. Na tomto mieste treba pripomenúť, že postup krajského súdu pri nahradení práceneschopnej sudkyne by v súlade s § 219 Trestného

poriadku predĺžil konanie pred ním o viac ako dva mesiace pre nevyhnutnosť zopakovať celé dokazovanie pri zmene v zložení senátu.

Tieto skutkové a právne závery viedli ústavný súd k záveru, podľa ktorého nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľov v konaní pred krajským súdom vedenom pod sp. zn. 3 T 9/00. Preto ústavný súd rozhodol tak, že tieto práva sťažovateľov neboli porušené.